

УДК 619:616.993.192.1:636.4

Кичилюк Ю.В., аспірант[©]*Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ***ЕФЕКТИВНІСТЬ БРОВАСЕПТОЛУ ЗА ЕЙМЕРІОЗУ СВИНЕЙ**

Наведено дані власних досліджень щодо ефективності бровасептолу порошку та бровасептолу ін'єкційного на ооцисти найпростіших за умов спонтанної еймеріозної інвазії у свиней. Встановлено, що кращими антикоксидійними властивостями володіє бровасептол порошковий.

Ключові слова: свині, еймеріоз, ооцисти, бровасептол порошок, бровасептол ін'єкційний.

За своєю господарською значущістю свинарство як скороспіла галузь посідає перше місце серед інших сфер тваринництва [5]. А в кризових умовах вирощування свинини зазвичай є головним джерелом швидкого нарощування виробництва м'яса [7]. У зв'язку з цим розвиток цієї сфери аграрного сектору є надзвичайно важливим і перспективним. Проте, як і в кожній галузі, у свинарстві є свої особливості господарювання. Так, для отримання м'яса гарної якості, свиней необхідно забезпечити відповідними умовами утримання та годівлею. Не останню роль відіграє генетичний потенціал тварин. Поява ж захворювань веде до економічних збитків виробництва, що обумовлюється затратами на лікування, недоотриманні приросту, тощо. Тому здоров'я тварин є ключовим моментом для якісного розвитку галузі.

Важливим фактором, починаючи з народження, з яким зазвичай стикається фахівець ветеринарної медицини при вирощуванні тварин, є захворювання шлунково-кишкового каналу поросят, які проявляються діареєю. Вони займають важливе місце серед хвороб молодняка у період постнатального розвитку тварин [9].

Так, до недавнього часу вважалося, що збудниками шлунково-кишкових хвороб поросят є бактерії та віруси. Проте, починаючи з 70-х років минулого століття підтверджено, що збудниками гастроентеритів можуть бути й найпростіші – криптоспоридії, еймерії, ізоспори [2, 9, 10].

Незважаючи на значну кількість повідомлень, присвячених вивченню протозоозів тварин, у питаннях епізоотології, патогенезу, терапії та профілактики цих хвороб існує ще багато нез'ясованого. Крім того, останніми роками з'явилися повідомлення щодо зниження ефективності лікування та профілактики цих захворювань, обумовлені заборонаю для продуктивних тварин використання препаратів, діючими речовинами яких є метронідазол, ронідазол та нітрофурані, підвищенням опірності паразитів до дії ряду лікарських засобів [1, 4].

[©] Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор Сорока Н.М.
Кичилюк Ю.В., 2011

Саме тому дослідження, проведені в цьому напрямку, дозволять глибше пізнати взаємодію паразита з організмом тварин і вибрати найбільш дієві й ефективні заходи боротьби із інвазійними хворобами свиней, спричиненими найпростішими.

Мета роботи полягала у вивченні ефективності дії вітчизняних препаратів бровасептолу ін'єкційного та бровасептолу порошкового на елімінацію ооцист найпростіших із організму поросят за умов спонтанної еймеріозної інвазії.

Матеріал і методи. Дослідження проводили протягом осінньо-зимового та весняного періодів 2010-2011 років на базі господарства ВП НУБіП України НДГ «Агрономічна дослідна станція» і наукової лабораторії кафедри паразитології та тропічної ветеринарії НУБіП України. Діагноз на еймеріоз встановлювали за результатами копроскопічних досліджень, проведених за методом Фюллеборна [3]. Всього обстежено 66 підсвинків, масою від 8 до 24 кг. Екстенсивність інвазії склала 93,9 %, а інтенсивність інвазії – $101 \pm 11,4$ ооцист еймерій у 20 полях зору мікроскопа. Контроль ефективності дії препаратів проводили із застосуванням комбінованого методу досліджень з 80 % розчином цукру шляхом підрахунку ооцист еймерій у 20 полях зору мікроскопа перших трьох крапель флотаційної рідини [6, 8].

З лікувальною та профілактичною метою дослідили: бровасептол порошок – 1 г містить норсульфазолу натрію 80 мг, сульфіну 70 мг, триметоприму 30 мг, окситетрацигліну гідрохлориду 45 мг, тилозину тартрату 25 мг та бровасептол ін'єкційний – 1 г містить сульфадіазину 100 мг, сульфадиметоксину 100 мг, триметоприму 40 мг. Експеримент був проведений на 28 поросятах 45-60 добового віку, які були поділені на три підгрупи, дві дослідні (по 10 голів) та одна контрольна (8 голів).

Підсвинкам першої групи задавали бровасептол порошок у дозі 1 г/10 кг маси двічі на добу (ударна доза), а далі 0,5 г/10 кг маси два рази на добу груповим методом. Курс лікування склав 5 діб. Поросятам другої групи вводили бровасептол ін'єкційний внутрішньом'язово у дозі 0,8 мл/10 кг маси на першу добу, а далі 0,6 мл/10 кг маси один раз на добу. Курс лікування склав 5 діб. Третя група слугувала контролем. Строк спостереження – 30 діб. Контрольні дослідження проб фекалій проводили на 7-му, 14-ту та 30-ту добу експерименту. Тварин дослідних та контрольної груп утримували в однакових умовах з незмінним раціоном протягом всього періоду досліджень.

Статистичну обробку отриманих даних проводили з використанням програми Microsoft Excel 2003.

Результати дослідження. За результатами загальноклінічних обстежень після застосування лікарських препаратів побічних ефектів у тварин не виявлено.

Вивчаючи ефективність вітчизняних лікарських засобів на ооцисти найпростіших за умов спонтанної еймеріозної інвазії встановлено, що найшвидше від паразитів звільнились тварини першої дослідної групи, яким згодовували бровасептол порошок (ЕЕ – 100 %). При його застосуванні вже на 7

добу експерименту виявляли лише поодинокі ооцисти, а починаючи з 14 по 30 добу їх у фекаліях не реєстрували (табл. 1).

При застосуванні бровасептолу ін'єкційного зафіксовано достовірне зниження кількості тварин, уражених паразитами до 50 % та 10 % на 7, 14 добу експерименту відповідно. Проте, вже на 30 добу досліду кількість уражених тварин збільшилась до 60 % (ЕЕ склала 40 %).

Таблиця 1

Екстенсивність інвазії поросят за еймеріозу (n=10)

Групи тварин	Застосований препарат	Ураженість еймеріями, %				ЕЕ, %
		До обробки	Після обробки, доба			
			7-ма	14-та	30-та	
Перша дослідна	бровасептол pul.	100	20	-	-	100
Друга дослідна	бровасептол ін'є.	100	50	10	60	40
Контрольна, (n=8)	-	100	100	100	100	-

За період проведення досліджень ураженість тварин контрольної групи залишалась не змінною.

В ході вивчення інтенсивності (ІЕ) препаратів встановлено, що ефективнішим лікарським засобом для лікування та профілактики еймеріозу поросят є бровасептол порошок (табл. 2). Так, вже на 7 добу досліджень у фекаліях виявляли лише поодинокі ооцисти еймерій (ІЕ – $1 \pm 0,7$), а починаючи з 14 доби експерименту їх виділення повністю припинилось (ІЕ – 100 %).

Таблиця 2

Інтенсивність інвазії поросят за еймеріозу ($M \pm m$, n=8-10)

Групи тварин	Застосований препарат	Ураженість еймеріями, %				ЕЕ, %
		До обробки	Після обробки, доба			
			7-ма	14-та	30-та	
Перша дослідна	бровасептол порошок	105±34,9	1±0,7	0	0	100
Друга дослідна	бровасептол для ін'єкцій	108±24,3	16,1±6,7	0,4±0,4	21,6±7,1	80,1
Контрольна	-	122±40,6	113±35,1	113±33,4	118±34,4	-

При застосуванні бровасептолу ін'єкційного зафіксовано достовірне зниження кількості ооцист еймерій, виявлених у 20 полях зору мікроскопа, із $108 \pm 24,3$ на початку досліджень до $16,1 \pm 6,7$ та $0,4 \pm 0,4$ (7, 14 доба експерименту). Інтенсивність склала 85,2 % та 96,6 % відповідно. Надалі зареєстровано збільшення кількості ооцист, що виділялись із фекаліями. На 30 добу експерименту інтенсивність становила 80,1 %.

Встановлено, що за період проведення досліджень інтенсивність інвазії (ІІ) еймерій у тварин контрольної групи мала тенденцію до зниження. При цьому максимально низькі показники ІІ зафіксовано на 14 добу експерименту – $113 \pm 33,4$ ооцист еймерій в 20 полях зору мікроскопа (92,9 %). На 30 добу ІІ склала $118 \pm 34,4$ (96,7 %).

Висновки.

Кращими антикокцидними властивостями для елімінації ооцист еймерій з організму поросят володіє бровасептол порошок (ЕЕ – 100 %).

Екстенсивність бровасептолу ін'єкційного складала 40 %. Інтенсивність – 80 %. При використанні бровасептолу ін'єкційного для лікування еймеріозу рекомендовано проведення повторної обробки через 10-14 діб.

Література

1. Березовський А.В. Основні паразитози свиней, особливості хіміотерапії та профілактики / А.В. Березовський // Міжвід. тем. наук. зб. „Ветеринарна медицина”. – Х., 2006. – Вип. 86. – С. 40-49.
2. Бородай А.Б. Епізоотологія та патогенетична терапія криптоспоридіозу телят у зоні Лісостепу України: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. вет. наук / А.Б. Бородай – Харків, 2004. – 20 с.
3. Вершинин И.И. Кокцидиозы животных и их дифференциальная диагностика / И.И. Вершинин. – Екатеринбург, 1996 – 264 с.
4. Євстаф'єва В.О. Особливості терапії асоціативних інвазій свиней / В.О. Євстаф'єва // Вісник Полтавської ДАА – 2008. – № 4. – С. 131-134.
5. Ільїна В.Г. Економічна ефективність виробництва свинини на підприємствах Полтавської області / В.Г. Ільїна // Наук.-практ. зб.: Продуктивність агропромислового виробництва – К., 2008. – № 11. – С. 102-106.
6. Кичилук Ю.В. Методи лабораторної діагностики еймеріозу поросят / Ю.В. Кичилук // Науковий вісник НУБіП України. – К., 2010. – Вип. 151. – Ч. 2. – С. 104-108.
7. Опара Н.М. Історія наукових здобутків у галузі свиначарства на Полтавщині / Н.М. Опара // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2007. – № 3 – 130 с.
8. Орлов Н.П. Кокцидиозы сельскохозяйственных животных / Н.П. Орлов – М: Сельхозгиз, 1956. – 165 с.
9. Пауликас В.Ю. Паразитоценоз желудочно-кишечного тракта свиней / В.Ю. Пауликас – М.: Агропромиздат, 1990. – 80 с.
10. Beyer T.V. Coccidia of domestic animals. Some metabolic peculiarities of particular stages of the life cycle / T.V. Beyer // J. Parasitol. – 1970. – №56. – P. 28-29.

Summary

Information of own researches is resulted in relation to efficiency brovaseptol pulvis and brovaseptol for injection on the oocysts of the protozoa at the terms of natural eimeriosis invasion of pigs. It is set that the better anticoccidial properties are owned by brovaseptol pulvis.

Key words: *pigs, eimeriosis, oocysts, brovaseptol pulvis, brovaseptol for injection.*

Стаття надійшла до редакції 28.04.2011